

FAKULTETEN FÖR HUMANIORA OCH SAMHÄLLSVETENSKAP
KULTURSTUDIER

Idéhistoria I

History of Ideas I

Kurskod: KVGH10

Högskolepoäng: 30.0

Utbildningsnivå: Grundnivå

*Successiv fördjupning: Grundnivå, har endast gymnasiala
förkunskapskrav (G1N)*

Huvudområde: KSU (Kulturstudier)

Fastställd av

Fakultetsnämnden vid fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap,
2026-09-03

Giltig från och med

Hösttermin 2027

Behörighetskrav

Grundläggande behörighet.

Lärandemål

Delkurs 1. Antiken, medeltiden och renässansen (7,5 hp)

Efter avslutad delkurs ska studenten kunna

Kunskap och förståelse

1. övergripande beskriva livs- och samhällsåskådningarnas, världsbildernas, filosofins och vetenskapens historia, huvudsakligen inom den västerländska kultursfären, från antiken till och med renässansen,
2. redogöra för, jämföra och problematisera olika idéhistoriska utvecklingslinjer,
3. redogöra för innebörden av centrala idéhistoriska analytiska begrepp,

Färdighet och förmåga

4. urskilja begreppsanvändning, idéer och tankestrukturer i källtexter och sätta in dem i ett idéhistoriskt sammanhang,
5. formulera och avgränsa forskningsanknutna problem och söka relevant information för att hantera dessa,

Värderingsförmåga och förhållningssätt

6. tillämpa idéhistoriska betraktelsesätt genom att jämföra och kontextualisera olika idéer och tankestrukturer under såväl antiken, medeltiden och renässansen som i deras relation till nutiden och
7. värdera och diskutera den västerländska idétraditionen och dess historieskrivning och reflektera över den utifrån olika maktperspektiv.

Delkurs 2. Den upplysta världen (7,5 hp)

Efter avslutad delkurs ska studenten kunna

Kunskap och förståelse

1. övergripande beskriva livs- och samhällsåskådningarnas, världsbildernas, filosofins och vetenskapens historia, huvudsakligen inom den västerländska kultursfären, från den vetenskapliga till den franska revolutionen,
2. redogöra för hur kolonialismens framväxt påverkat människors tankevärldar,

Färdighet och förmåga

3. urskilja begreppsanvändning, idéer och tankestrukturer i källtexter och sätta in dem i ett idéhistoriskt sammanhang,
4. formulera och avgränsa forskningsanknutna problem och söka relevant information för att hantera dessa,

Värderingsförmåga och förhållningssätt

5. tillämpa idéhistoriska betraktelsesätt genom att jämföra och kontextualisera olika idéer och tankestrukturer under såväl det tidigmoderna i allmänhet som upplysningen i synnerhet och
6. värdera och diskutera den västerländska idétraditionen och reflektera över den utifrån olika maktperspektiv samt i relation till den koloniala erfarenheten och mötet mellan koloniserare och koloniserade.

Delkurs 3. Moderna tider (7,5 hp)

Efter avslutad delkurs ska studenten kunna

Kunskap och förståelse

1. övergripande beskriva livs- och samhällsåskådningarnas, världsbildernas, filosofins, vetenskapens och teknikens historia, framför allt i västerlandet, från romantiken till postmodernismen och senare idéströmningar,

Färdighet och förmåga

2. urskilja begreppsanvändning, idéer och tankestrukturer i källtexter från äldre tider fram till nutiden med fokus på 1800- och 1900-talen och sätta in dem i ett idéhistoriskt sammanhang,
3. formulera och avgränsa forskningsanknutna problem och söka relevant information för att hantera dessa,

Värderingsförmåga och förhållningssätt

4. tillämpa idéhistoriska betraktelsesätt genom att kritiskt jämföra och kontextualisera olika idéer och tankestrukturer under såväl 1800- och 1900-talen som i deras relation till nutiden och
5. värdera och diskutera kunskapens samhällsfunktion och olika förhållningssätt till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen och dess konsekvenser.

Delkurs 4. Den svenska idéhistorien (7,5 hp)

Efter avslutad delkurs ska studenten kunna

Kunskap och förståelse

1. övergripande beskriva idé- och kulturtraditioner, samhällsstrukturer, teknikutvecklingen, det lärda livet, folkhemsbygget, jämställdhetspolitiken och politiska, sociala och kulturella rörelser samt ideologier och debatter i Sverige, från äldre tider fram till nutiden med fokus på 1800- och 1900-talen,

Färdighet och förmåga

2. urskilja begreppsanvändning, idéer och tankestrukturer i källtexter och sätta in dem i ett idéhistoriskt sammanhang,

3. formulera och avgränsa forskningsanknutna problem och söka relevant information för att hantera dessa,

Värderingsförmåga och förhållningssätt

4. tillämpa idéhistoriska betraktelsesätt genom att jämföra och kontextualisera olika idéer och tankestrukturer från äldre tider fram till nutiden med fokus på 1800- och 1900-talen,

5. relatera svensk identitet och självbild till ett nordiskt, europeiskt och globalt sammanhang och reflektera kring dessa utifrån historiska och teoretiska perspektiv,

6. diskutera den svenska idéhistorieskrivningen utifrån relevanta teoretiska begrepp och reflektera över den utifrån olika perspektiv på makt, ideologi och teknikutveckling samt

7. värdera delar av forskningsläget avseende svensk idéhistoria.

Innehåll

I kursen ges en grundläggande orientering om det mänskliga tänkandets historia från antiken till nutiden. I relation till den samhälleliga utvecklingen anläggs ett kritiskt perspektiv på centrala idéer, världsbilder och livsåskådningar inom den företrädesvis västerländska kulturen, betraktade i ett globalt sammanhang, avseende områden som filosofi, vetenskap, politik, estetik, religion och vardagsliv. Idéerna berör alltifrån världsalltets uppkomst, samhällets uppbyggnad, framtidens beskaffenhet, kunskapens och teknikens möjligheter och begränsningar, moralens räckvidd och psykets drivkrafter till hur våra uppfattningar om oss själva påverkar vår relation till såväl naturen som andra människor. En utgångspunkt är att det förflutna speglas i nuet och nuet i det förflutna, med bibehållen förståelse för det unika i historien.

I kursen ingår övningar i att självständigt söka information och lösa uppgifter i ett tolkningsarbete med historiska källtexter samt att muntligt och skriftligt redovisa resultat.

Undervisningen består dels av föreläsningar, vilka i översiktlig form presenterar kursens väsentliga innehåll, dels av återkommande obligatoriska seminarier, där studenterna diskuterar kursinnehållet i ljuset av kurslitteraturen och redovisar sin förståelse muntligt och skriftligt.

Delkurs 1. Antiken, medeltiden och renässansen (7,5 hp)

I delkursen ges en grundläggande idéhistorisk orientering om filosofi, vetenskap, livsåskådning, kultur och samhälle från tidiga högkulturer fram till mitten av 1500-talet. Tyngdpunkterna ligger på den grekiska antiken, tidigkristen tid och medeltiden (med nedslag i den västkristna, bysantinska och arabiskspråkiga kultursfären) samt renässansen och

reformationen. I delkursen presenteras även centrala idéhistoriska begrepp och teman, och en introduktion ges till källtextanalysen som metod.

Delkurs 2. Den upplysta världen (7,5 hp)

I delkursen ges en grundläggande idéhistorisk orientering från början av 1500-talet fram till och med franska revolutionen, med fokus på föreställningar om naturen, samhället och människan. Delkursen behandlar den vetenskapliga revolutionen och den europeiska intellektuella utvecklingen under tidigmodern tid i förhållande till förändrade samhälleliga och globala förhållanden. En tyngdpunkt ligger på betydelsefulla intellektuella strömningar som upplysningen, en annan på framväxten av den koloniala världsordningen och dess ideologier. Fokus ligger på det europeiska tänkandet men även hur detta förändras i mötet mellan kolonisateurer och koloniserade.

Delkurs 3. Moderna tider (7,5 hp)

I delkursen ges en övergripande idéhistorisk orientering om 1800- och 1900-talen med förgreningar in i nutiden, från romantiken till postmodernismen och senare idéströmningar, och delkursen belyser de förändringar som skedde i synen på naturen, samhället, vetenskapen, tekniken, kulturen och människan. I delkursen behandlas politiska ideologier, systemtänkandet, sociala rörelser, vetenskapernas och teknikens utveckling och institutionalisering samt filosofins specialisering och diversifiering. Av central betydelse är dels mångfalden i de intellektuella strömningarna, dels återkommande mönster och strukturer. Under delkursens gång belyses även olika maktaspekter på kunskapens förutsättningar, samtidigt som såväl positiva som negativa förhållningssätt till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen studeras.

Delkurs 4. Den svenska idéhistorien (7,5 hp)

I delkursen ges en orientering om svensk idé-, kultur- och vetenskapshistoria i dess europeiska sammanhang från äldre tider fram till nutiden med fokus på 1800- och 1900-talen. Delkursen behandlar särskilt framväxten av det moderna Sverige, vilket inbegriper sociala rörelser, utbyggnaden av utbildnings- och vetenskapsväsendet, demokratiseringen, folkhemmet, politiska och kulturella ideologier och debatter, jämställdhetspolitiken och Sveriges plats i den globaliserade och teknikdrivna världen. Delkursen är forskningsanknuten och lyfter fram frågor om historiemedvetande, historiekultur, historieskrivning och historiebruk.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se separat dokument.

Examination

Delkurs 1, Antiken, medeltiden och renässansen, 7,5 hp

Samtliga lärandemål examineras genom en salstentamen, genom en individuell skriftlig inlämningsuppgift som diskuteras vid seminarier samt genom aktivt deltagande på seminarier.

Lärandemål 1 och 6 examineras även genom individuella muntliga och skriftliga uppgifter vid föreläsningar.

Delkurs 2, Den upplysta världen, 7,5 hp

Samtliga lärandemål examineras genom en salstentamen, genom en individuell skriftlig inlämningsuppgift som diskuteras vid seminarier samt genom aktivt deltagande på seminarier.

Lärandemål 1, 2 och 5 examineras även genom individuella muntliga och skriftliga uppgifter vid föreläsningar.

Delkurs 3, Moderna tider, 7,5 hp

Samtliga lärandemål examineras dels genom en salstentamen, dels genom aktivt deltagande på seminarier.

Lärandemål 1 och 4 examineras även genom individuella muntliga och skriftliga uppgifter vid föreläsningar.

Delkurs 4, Den svenska idéhistorien, 7,5 hp

Samtliga lärandemål examineras dels genom en salstentamen, dels genom aktivt deltagande på seminarier.

Lärandemål 1, 4 och 5 examineras även genom individuella muntliga och skriftliga uppgifter vid föreläsningar.

Examinator kan bestämma att en student som ligger mycket nära gränsen för godkänt betyg får utföra en komplettering för att nå upp till betyget godkänd på enskild examination. Om kompletteringsmöjlighet ges ska studenterna skriftligen informeras om detta senast vid kursstart. Examinator ska inför kompletteringen tydligt klargöra inom vilken tid och på vilket eller vilka sätt kompletteringen får utföras.

Om studenten har ett beslut från Karlstads universitet om riktat pedagogiskt stöd på grund av dokumenterad funktionsnedsättning har examinator rätt att ge studenten en anpassad examination eller att låta studenten genomföra examinationen på ett alternativt sätt.

Betyg

Kursen bedöms enligt betygsskalan Väl godkänd (VG), Godkänd (G) eller Underkänd (U).

Kvalitetsuppföljning

Under och efter kursen sker en uppföljning av måluppfyllelse och förutsättningar för lärande i kursen. Dess främsta syfte är att bidra till förbättringar. Studenternas erfarenheter och synpunkter är ett av underlagen för granskningen, och inhämtas i enlighet med gällande regelverk. Studenterna informeras om resultaten och eventuella beslut om åtgärder.

Kursbevis

Kursbevis utfärdas på begäran.

Övrigt

Gällande regler för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Karlstads universitet reglerar studenters och anställdas skyldigheter och rättigheter.